AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2013 / 85 • Aralık 2013

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNDE ERMENİ İDDİALARI REDDEDİLDİ

Alev KILIÇ

47 üyeli Avrupa Konseyinin bir organı olan uluslararası İnsan Hakları Mahkemesi 17 Aralık 2013 tarihli kararında, ermeni halkının 1915 yılında maruz kaldığı olayların soykırım teşkil etmediğini söylemenin mahkumiyet nedeni olamayacağına karar vermiştir. Türk akademisyen ve politikacı Dr. Perinçekin 2005 yılında İsviçrede katıldığı konferanslarda ermeni soykırımı iddialarının uluslararası bir yalan olduğunu beyan etmesi ve birinci dünya savaşı döneminde ermeni halka uygulanan politikanın soykırım olmadığını vurgulaması İsviçredeki ermeni derneklerinin tepkisine yol açmış ve hakkında adli kovuşturma başvurusunda bulunulmuştur. Davanın görüldüğü Lozan ilk derece mahkemesi 2007 yılında Dr. Perinçeki ırk düşmanlığı suçlamasıyla mahkum etmiştir. Kararın temyiz edildiği Vaud kantonu ceza mahkemesi de, siyasi ve lobicilik baskısının açıkça görüldüğü bir kararla, bu mahkumiyeti onaylamıştır. Başvurulan en üst düzey federal mahkeme 2007 Aralık tarihli kararıyla, davayı yeniden ele almayı reddetmiştir. İç hukuk yollarının bu şekilde tüketilmesi üzerine, Dr. Perinçek davayı İnsan Hakları Mahkemesine taşımıştır. Uluslararası mahkeme İsviçre mahkemelerinin kararını yanlış bulmuş, Dr. Perinçekin ifade özgürlüğünün haksız ve mesnetsiz şekilde kısıtlandığına karar vermiş ve İsviçre yargısına hakim olan ve yön veren anlayışın geçersiz olduğuna karar vermiştir. Uluslararası mahkemenin bu kararı kuşkusuz ermeni iddialarına büyük bir darbe teşkil etmekte ve ermeni iddialarına siyasi ve diğer nedenlerle yakınlık duyan ülkelere de bundan böyle dikkate almazlık edemeyecekler bir uyarı oluşturmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında , hiçbir tereddüde yer vermeyecek açıklıkla, soykırım cereyan ettiği konusunda yerleşmiş ve genel kabul gören bir durumun mevcut olmadığını, İsviçre mahkemelerinin kararında yer alan, özellikle akademik çevrelerde bu konuda görüş birliği bulunduğu savının da doğru olmadığını, soykırım oldu diyenler bulunduğu gibi, aksi görüşte olanların da bulunduğunu kayıtlara geçirmiştir. Mahkemenin kararında, bazı ülkelerin ermeni iddialarına ilişkin tutumu da ele alınmıştır. Kararda, uluslararası camiayı oluşturan yaklaşık 190 devletten sadece 20 tanesinde bu konuda parlamentolarında veya parlamentonun bir kanadında karar alınmış olduğu hatırlatılmakta, ancak bunların hiçbirisinin hükümet kararı olmadığına işaret edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, bu kararların siyasi bir beyandan öteye geçmediği, hukuki bağlayıcılığı ve cezai müeyyidesi bulunmadığı anlayışı dile getirilmektedir. Kararın dikkat çeken bir başka noktası da, mahkemenin ermeni iddiaları ile, yasal bir temele dayanan, NAZİlerce Yahudilere karşı işlenen holokost suçları arasında kesin bir ayırım yapması ve aynı potada olmadıklarını tescil etmesidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ermeni iddialarını konu alan bu kararı ermeni iddiaları bakımından bir emsal ve dönüm noktası teşkil edebilecek niteliktedir.

Ermeni soykırım iddiaları nihayet yasal duvara toslamıştır. Ermeni aşırıların yerleştirmeye çalıştıkları redcilik suçlamasının ipliği pazara çıkmıştır. Hatta bu kararın anlayışının ışığında, aşırı ermeni söylemlerinin ve iddialarının bir nefret söylemi oluşturduğunu söylemek, Türk halkına karşı kin, nefret ve aşağılama kampanyası oluşturduğu yönünde karşı davaların artık açılmaya başlanması gerekliliğini ortaya çıkardığını düşünmek mümkündür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu aşamada sadece bir ön değerlendirmede bulunduğumuz bu kararı daha ayrıntılı ve vizyoner biçimde ele alınmayı ve üzerinde derinlemesine düşünmeyi hakketmektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNDE ERMENİ İDDİALARI REDDEDİLDİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 85. Aralık 17. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/AVRUPA-INSAN-HAKLARI-MAHKEMESINDE-ERMENI-IDDIALARI-REDDEDILDI-1

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır